

HYVINVOIVAN OPPIMISYMPÄRISTÖN TARKISTUSLISTA – Pilottivaihe 2010 – 2011, päivitys 30.4.2011

Tarkistuslista on laadittu Terveyttä edistävän koulun tarkistuslistan (Terveyden edistämisen keskus/Koulun terveys- ja hyvinvointihanke), pohjalta 2. asteen ammatilliseen koulutukseen soveltuvaksi. Tarkistuslista on tuotettu Ammatillisen koulutuksen hyvinvointiverkosto – hankkeessa SAKU ry:n ja THL:n ohjauksessa. Tarkistuslista on osa hyvinvoivan oppimisympäristön mallia.

Tarkistuslista on suunnittelun, arvioinnin ja kehittämisen työkalu. Tarkistuslista on tarkoitettu käytettäväksi arviointi- ja kehittämiskeskustelujen välineenä ja hyvinvointisuunnitelmien laatimisen apuna.

Tarkistuslista soveltuu käytettäväksi yksikkökohtaisesta työskentelystä kuntayhtymätasolle. Parhaimmillaan tarkistuslistan on arvioitu olevan yksikkökohtaisessa tai suuremmissa yksiköissä opintoalakohtaisessa työskentelyssä. Kuntayhtymätasolla tarkistuslistasta on hyötyä hyvinvointisuunnitelman laadinnassa, yhteisistä periaatteista ja toimintatavoista sovittaessa ja yksikkökohtaisten kehittämistarpeiden suunnittelussa ja kehittämistoimenpiteiden vaikutusten seurannassa.

Tarkistuslista on hyvä käydä yksityiskohtaisesti läpi 3 vuoden välein. Kuntayhtymän ja yksiköiden hyvinvoinnin työryhmät ohjaavat arviointia. Vuositasolla tarkistuslistaa on hyvä käyttää

- kehittämiskohteiksi valituilla osa-alueilla tehtyjen toimenpiteiden seurantaan, arviointiin ja jatkotoimenpiteiden suunnitteluun.
- hankkeiden suunnitteluun ja valmisteluun ja ottaa tarkistuslista yhdeksi seurannan välineeksi
- sovittujen yksittäisten kehittämistoimien toteutuksen ja vaikutuksen seuraamisessa.
- käytäessä keskusteluja yksikön tai yksiköiden (kuntayhtymätaso) yhteisistä toimintaperiaatteista ja käytännöistä

Hyvinvointi- suunnittelun tasot ja tiimit

Kunnalliset hyvinvointipalvelut ja -ohjelmat

- koko elämänkaaren kattava tuki

Koulutuksen järjestäjä -taso

- työyhteisön ja opiskelijoiden hyvinvoinnista huolehtiminen
(strategia 2011 - 2020)
- opiskelijoiden hyvinvoinnin edunvalvoja

Oppilaitos- / yksikkötaso

- Hyvinvoivan oppimisympäristön toteuttaminen
- Toimenkuvat
- Henkilöstön vertaistuki

Opintoala- / ryhmätaso

- Ryhmänohjaaja on lähiesimies
- Opiskelijoiden osallisuuteen ohjaavat menetelmät

Kansalaisjärjestöjen toiminta

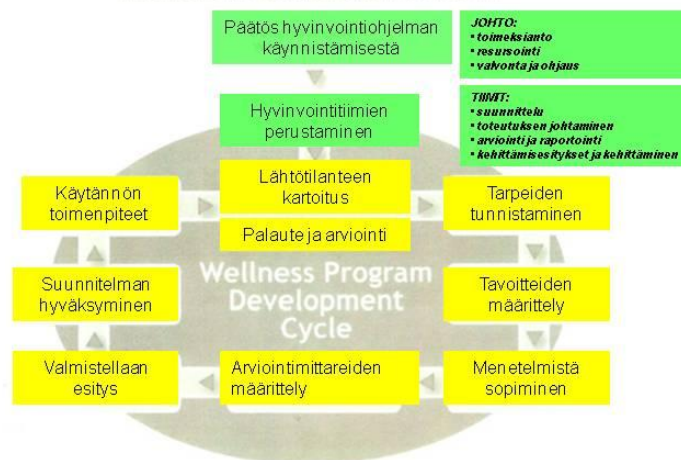
- sosiaalisen kestävän kehityksen vahvistaminen

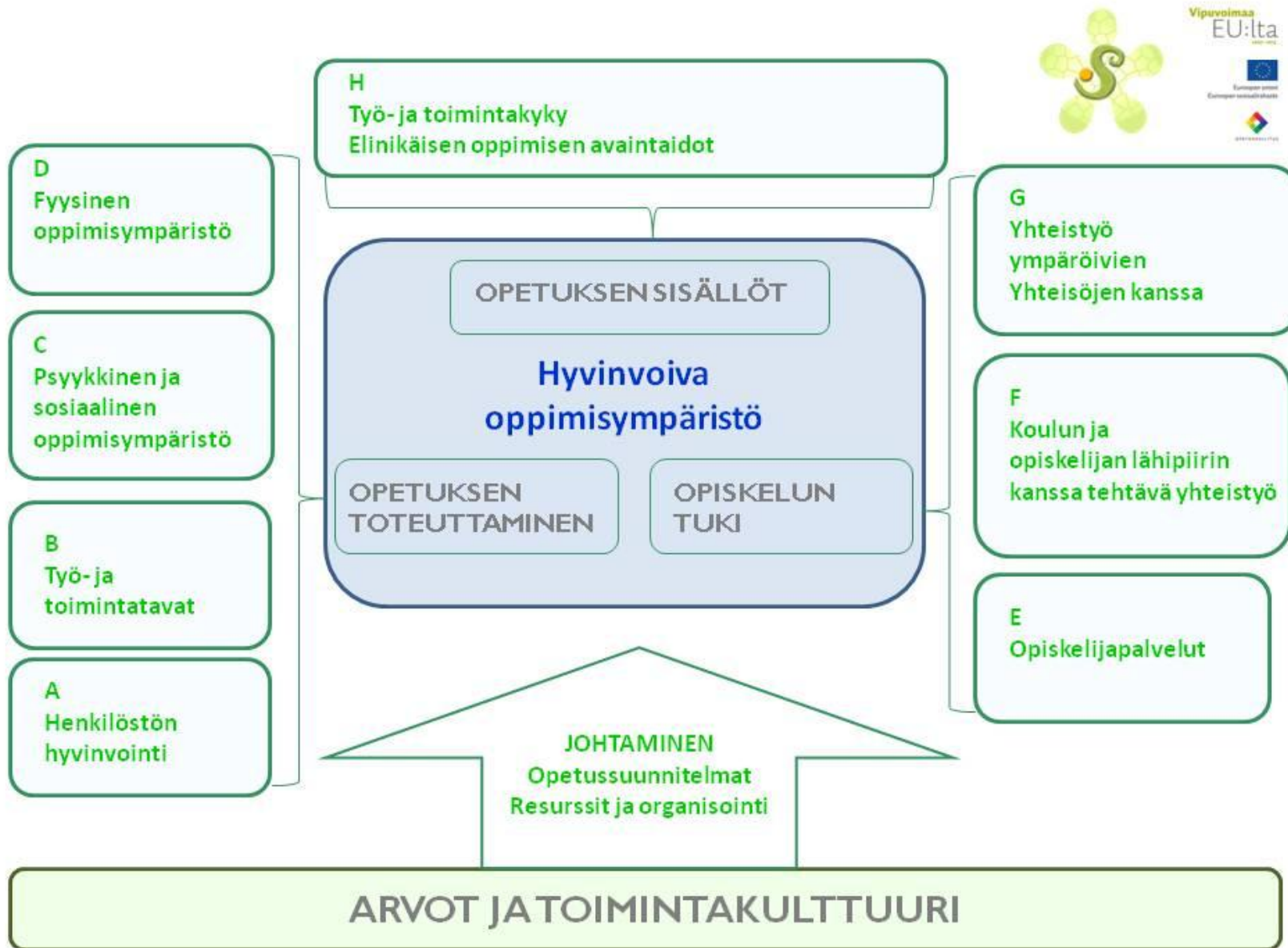
Hyvinvointi- suunnittelun prosessi

Planning Worksite Health Promotion Programs: Models, Methods and Design Implications

Mari Ryan, MBA, CWPC;
Larry S. Chapman, MPH;
Mary Jane Rink, RN, MSN, FNP, WWPC

Figure 1
The Wellness Program Development Cycle for New Programs

Pohja-aineisto: Hyvinvoiva koulu –hankkeen malli Soveltaminen ammatillisen koulutuksen käytäntöihin: THL & SAKU ry

Arviointiasteikko:

1 = asia toteutuu huonosti

2 = asia toteutuu kohtalaisesti

3 = asia toteutuu hyvin

EOS = emme osaa sanoa

0. HYVINVOINTITYÖN JOHTAMINEN

Väittäjä	Arvio toteutumisesta	Osoittimia	Kehittämistarve	Aikataulu ja vastuhenkilö/taho
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen arvot on määritelty yhdessä henkilöstön kanssa ja hyvinvointityötä johdetaan osana koulutuksen järjestäjän perustehtävää.	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none">- Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistyö on kirjattu koulutuksen järjestäjän ja oppilaitosten arvoihin, opetussuunnitelmiin ja tiedotus- ja markkinointimateriaaleihin.- Koulutuksen järjestäjän ja oppilaitosten johto on edustettuna hyvinvointityöryhmissä.- Koulutuksen järjestäjän organisaatiossa hyvinvointityö näkyy toimenkuvin		
Hyvinvoinnin ja terveyden edistämistä koordinoi nimetty ryhmä	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none">- Opiskelijahuoltoryhmän, laajennetun opiskelijahuoltoryhmän tai erillisen hyvinvointityöryhmän jäsenet koordinoivat hyvinvointi- ja terveyden edistämisen työn kokonaisuutta (esim. tässä tarkistuslistassa olevat asiat)- Ryhmälle on varattu työskentelyyn aikaa ja taloudellisia voimavaroja- Koko henkilöstö on tietoinen ryhmän toiminnasta ja tukee sitä		

Hyvinvointityö ja terveyden edistäminen on suunnitelmallista ja pitkäjänteistä	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - Hyvinvoinnin ja terveyden edistämisen tavoitteet on kirjattu opetussuunnitelmaan ja hyvinvointisuunnitelmaan ja koko yhteisö sitoutuu niihin - Tavoitteet ovat linjassa kuntien ohjelmien ja strategioiden kanssa (lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelma jne.) - Tavoitteet ovat konkreettisia ja niiden toteutumista seurataan ja arvioidaan vuosittain - Johtaminen tukee jatkuvan seurannan, kehittämisen ja arvioinnin vakiintumista yhteiseksi toimintatavaksi 		
Hyvinvoinnin ja terveyden edistäminen perustuu oppimisympäristössä ja -yhteisössä ilmeneviin tarpeisiin, haasteisiin ja vahvuusalueisiin	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - Opiskelijoiden ja henkilöstön terveys- ja hyvinvointitilannetta kartoitetaan säännöllisesti (Kouluterveyskysely, henkilöstön kyselyt) 		

Arviointiasteikko: 1 = asia toteutuu huonosti, 2 = asia toteutuu kohtalaisesti, 3 = asia toteutuu hyvin, EOS = emme osaa sanoa

I. OPETUKSEN TOTEUTTAMINEN

A. Henkilöstön hyvinvointi

Väittäjä	Arvio toteutumisesta	Osoittimia	Kehittämistarve	Aikataulu ja vastuuhenkilö/taho
Työnantaja huolehtii työntekijöiden turvallisuudesta ja terveydestä työssä.	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none">- Työnantaja tarkkailee työympäristöä, työyhteisön tilaa ja työtapojen turvallisuutta.- Työnantaja on laatinut työsuojelun toimintaohjelman, josta johdetut toimenpiteet huomioidaan työpaikan johtamisessa ja kehittämistoiminnassa. Ohjelma sisältää myös työn vaarojen ja riskien selvityksen ja arvioinnin.- Työsuojelun suunnitelmassa huomioidaan työskentely-olosuhteet, työjärjestelyt, ergonomia, tapaturmariskit sekä työn fyysiset, psyykkiset ja sosiaaliset kuormitustekijät.- Työnantaja järjestää työterveyshuollon ja työkykyä ylläpitävän toiminnan. Sen toimintasuunnitelma on työntekijöiden nähtävillä ja kommentoitavissa, ja sitä tarkistetaan vuosittain.- Työyhteisössä on henkilöstöä koskeva varhaisen puuttumisen- ja hoitoonohjauksen malli		

<p>Henkilökunnalla on mahdollisuus vaikuttaa oppilaitoksen asioihin.</p>	<p>1 2 3 EOS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Oppilaitoksessa ja yksiköissä on tiedonkulkua ja koko henkilökunnan vaikuttamismahdollisuuksia ja moniammatillista yhteistyötä tukevia rakenteita (esim.tiimejä ja niiden säännöllisiä keskustelevia kokouksia, opettajakokouksia, kehityskeskusteluja ja intra). - Työnantaja ja työntekijät tekevät yhteistyötä yhteistoiminnassa ja työsuojelutoiminnassa. - Työterveyshuollon toteuttamista koskevat päätökset ja muutokset valmistellaan yhdessä työntekijöiden tai heidän edustajiensa kanssa. - Oppilaitoksessa on aktiivista henkilöstökerhotoimintaa - Työhyvinvointikyselyjä tehdään säännöllisesti ja tuloksia käsitellään henkilöstön kokouksissa. 		
--	------------------------------	--	--	--

Arviointiasteikko: 1 = asia toteutuu huonosti, 2 = asia toteutuu kohtalaisesti, 3 = asia toteutuu hyvin, EOS = emme osaa sanoa

B. Työ- ja toimintatavat

Väittäjä	Arvio toteutumisesta	Osoittimia	Kehittämistarve	Aikataulu ja vastuhenkilö/taho
työtavat kehittävät oppimisen, ajattelun ja ongelmanratkaisun taitoja, työskentelytaitoja, sosiaalisia taitoja ja aktiivista osallistumista	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - opetuksessa käytetään aiheeseen sopivia menetelmiä, jotka edistävät opiskelijoiden osallisuutta ja vuorovaikutteisuutta. - opiskelija saa riittävästi henkilökohtaista palautetta suorituksistaan ja ohjausta suoritustensa parantamiseksi 		
opetuksessa huomioidaan opiskelijoiden erilaiset oppimistyyli sekä yksilölliset ja sukupuoleen liittyvät kehityserot ja taustat	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - opiskelijoiden oppimistyyliä kartoitetaan - opiskelijoilla on mahdollisuus valita vaihtoehtoisia työskentelytapoja ja oppimispolkuja - opetuksessa käytetään joustavasti eri tavoitetasojen tehtäviä (T1, H2, K3) - urasuunnitteluohjauksessa lähtötaso huomioidaan 		
opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa oppilaitoksen asioihin	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - Koulutuskuntayhtymällä on yhteinen opiskelijakunta ja yksiköissä omat opiskelijakunnat, joiden kautta opiskelijoilla mahdollisuus vaikuttaa - opiskelijoita kuullaan paitsi lakisääteisissä asioissa, myös muissa heitä koskevissa asioissa esimerkiksi opiskeluympäristön viihtyisyyden tai opiskelijapalveluiden parantamisessa (<i>esim. ruokailu, lehti- ja kirjahankinnat, tietokonevarustus</i>) - oppilaitoksessa tehdään säännöllisesti viihtyvyyskysely 		

		- kaikissa yksiköissä on ohjattua opiskelijakunta – ja tutortoimintaa		
Jokaisella opiskelijalla on mahdollisuus itsensä toteuttamiseen ja onnistumisen kokemuksiin	1 2 3 EOS	- opiskelijoita kannustetaan omien kykyjensä ja vahvuuksiensa löytämiseen - opiskelijoilla mahdollisuus osallistua opiskelijoille suunnattuun kilpailutoimintaan (<i>esim. SAKU ry ja Taitaja</i>) - opetuksessa käytetään vaihtelevia opetusmenetelmiä ja opiskelijalla on mahdollisuus valita erilaisia työskentelytapoja ja oppimispolkuja. - mahdollisia kannustuspalkintoja annetaan myös muista syistä kuin parhaista oppimistuloksista		

Arviointiasteikko: 1 = asia toteutuu huonosti, 2 = asia toteutuu kohtalaisesti, 3 = asia toteutuu hyvin, EOS = emme osaa sanoa

C. Psyykinen ja sosiaalinen oppimisympäristö

Väittämä	Arvio toteutumisesta	Osoittimia	Kehittämistarve	Aikataulu ja vastuhenkilö/taho
Opiskeluyhteisö tukee opiskelijoiden itsetunnon ja minäkuvan kehitystä.		- Ryhmänohjaajan tehtävänkuvassa on määritelty rooli opiskelijoiden lähiesimiehenä - Alku- ja välihaastatteluilla kartoitetaan opiskelijoiden vahvuuksia - Jokainen opiskelija saa motivoivaa ja kannustavaa palautetta - Opiskeluyhteisössä kunnioitetaan erilaisuutta ja toisia arvostetaan yksilöinä suorituksista		

		riippumatta		
Opiskeluyhteisössä vallitsevat hyvät vuorovaikutussuhteet	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - yhteisön jäsenet noudattavat hyviä tapoja; tervehtiminen, toiset huomioon ottava käytös, asiallinen kielenkäyttö - opettajat ja ohjaajat tuntevat opiskelijat riittävän hyvin - oppitunneilla, oppilaitoksen tapahtumissa ja henkilöstön kokouksissa vallitsee myönteinen ilmapiiri - Ilmapiiri-asioita seurataan kyselyillä 		
Kiusaamista ehkäistään aktiivisesti ja kiusaamiseen puututaan välittömästi	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - kaikki tietävät, mitä kiusaamisella tarkoitetaan ja että se on kiellettyä - kiusaamisen esiintymistä selvitetään säännöllisesti osana tehtäviä kyselyjä. - yhdessä opiskelijoiden kanssa pohditaan tapoja ehkäistä kiusaamista - yksikössä on sovittu käytänteet, miten kiusaamiseen puututaan 		
Oppilaitos tukee yhteisöllisyyttä	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - yhteisön arvoja, tavoitteita ja pelisääntöjä pohditaan yhdessä henkilökunnan, opiskelijoiden ja huoltajien kanssa - oppilaitoksessa järjestetään tapahtumia, projekteja, juhlia ja retkiä, joiden suunnitteluun ja toteuttamiseen osallistuvat henkilöstön lisäksi opiskelijat ja mahdollisuuksien mukaan myös opiskelijan lähipiiri. - Opiskelijakunta ja tutortoiminta ovat nimetyt aikuisen ohjaamaa toimintaa - Järjestetään kerho- ja vapaa-ajantoimintaa - Ryhmäytymisellä tuetaan opiskelijoiden sosiaalistumista yhteisöön - Ryhmäyttäminen on jatkuva prosessi 		

Arviointiasteikko: 1 = asia toteutuu huonosti, 2 = asia toteutuu kohtalaisesti, 3 = asia toteutuu hyvin, EOS = emme osaa sanoa

D. Fyysinen oppimisympäristö

Väittämä	Arvio toteutumisesta	Osoittimia	Kehittämistarve	Aikataulu ja vastuhenkilö/taho
Fyysisen oppimisympäristön (rakennukset, tilat, opetusvälineet, oppimateriaalit) turvallisuudesta on huolehdittu.	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - Pihan ja lähiympäristön infrastruktuurin turvallisuuteen ja esteettömyyteen on kiinnitetty huomioita - Työoloja kehitetään koko ajan ja tutkitaan joka kolmas vuosi: Henkilöstön työolojen tarkistus työterveyshuollon toimesta, opiskelijoiden ympäristön terveellisyyden ja turvallisuuden valvonta kunnan terveydensuojelu-viranomaisen toimesta - Työtilojen työturvallisuuskoulutus jokaisen lukuvuoden alussa - Työssäoppimispaikkojen kanssa tehdyissä sopimuksissa huomioidaan työturvallisuusvaatimukset - Työpaikkaohjaajat ovat koulutettuja - Asuntoloiden turvallisuus taataan suunnitelmallisella asuntolaohjauksella, järjestyssäännöillä ja turvallisuussuunnitelmalla. 		
Ensiapuun sekä hätä- ja kriisitilanteissa toimimiseen on valmius.	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - Henkilökunta ja terveydenhuoltohenkilöstö vastaavat ensiaputarvikkeiston kunnosta ja täydentämisestä. - Opintonsa aloittavat opiskelijat harjoittelevat poistumisreitit opettajansa johdolla ja koko yksikön poistumisharjoitus tehdään puolivuositain. 		

		<ul style="list-style-type: none"> - Yksikössä on ensiaputaitoisia henkilöitä ja kaikilla mahdollisuus osallistua ensiapukoulutukseen - Kaikki ongelma- ja kriisitilanteita sekä yksikön turvallisuutta koskevat suunnitelmat on koottu "laaturjestelmään" ja tiedot on kattavasti kaikkien saatavilla 		
Fyysinen oppimisympäristö on viihtyisä ja toiminnallinen	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - Yksikön sisä- ja ulkotilat ovat siistit ja toimivat. Kaikki siivoavat omat jälkensä - Yhdessä opiskelijoiden kanssa on lisätty sisä- ja ulkotilojen viihtyisyyttä esimerkiksi oleskelualueilla, taideteoksilla, viherkasveilla ja istutuksilla. - Opetustilat ovat tarkoituksenmukaiset ja niitä hyödynnetään myös Aktiivisesti ammattiin – mallin mukaiseen kerhotoimintaan - Liikuntatilojen käyttö on päiväsaikaan mahdollista - Taukotilat on varustettu aktivoivilla peleillä ja muilla vastaavilla ajanvietemahdollisuuksilla - yksikössä on kaikille avoin kahvio - Kerhotilat toimivat opiskelijoiden kokoontumispaikkoina 		
Oppilaitos on savuton ja päihteetön	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - opiskelijoiden ja henkilökunnan tupakoimattomuutta ja päihteettömyyttä tuetaan - Yksikön alueella (sisätilat ja ulkoalueet) ja tilaisuuksissa ei sallita opiskelijoiden, henkilökunnan, vanhempien tai vierailijoiden tupakointia tai päihteiden käyttöä. - Opiskelijoiden tupakointia valvotaan ja siihen puututaan yhteisesti sovitun mallin 		

		<p>mukaisesti.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Järjestyssääntöihin on kirjattu tupakointia ja päihteiden käytön ehkäisyä koskevat määräykset. - Yksiköllä on päihdestrategia / ennaltaehkäisevän päihdetyön suunnitelma 		
--	--	--	--	--

Arviointiasteikko: 1 = asia toteutuu huonosti, 2 = asia toteutuu kohtalaisesti, 3 = asia toteutuu hyvin, EOS = emme osaa sanoa

II OPISKELUN TUKI

E. Opiskelijapalvelut

Väittäjä	Arvio toteutumisesta	Osoittimia	Kehittämistarve	Aikataulu ja vastuhenkilö/taho
Opiskelijahuollon toiminnassa huomioidaan ennaltaehkäisevä näkökulma	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - Opiskelijahuolto toimii terveen ja turvallisen oppimisympäristön luomiseksi koko oppilaitosyhteisön näkökulmasta (esim. ilmapiiri, viihtyvyys, yhteistyö opiskelijan lähipiirin kanssa). - Opiskelijahuollolla on toimenpiteet sekä työn- ja vastuunjaon sisältävät suunnitelmat ongelma- ja kriisitilanteiden ehkäisemiseksi, havaitsemiseksi ja hoitamiseksi (esim. poissaolojen seuranta, mielenterveys-kysymykset, tupakointi ja päihteiden käyttö, erilaiset tapaturmat, onnettomuudet ja kuolemantapaukset). - Opetussuunnitelman yhteydessä on laadittu suunnitelma opiskelijan suojaamiseksi väkivallalta, kiusaamiselta ja 		

		<p>häirinnältä, ja suunnitelman toteutumista seurataan.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiskelijahuollon toiminnasta tiedotetaan riittävästi henkilökunnalle, opiskelijalle ja opiskelijan lähipiirille 		
Opiskelija saa tarvitsemaansa tukea varhaisessa vaiheessa	<p>1 2 3 EOS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Tuen tarve (esim. oppimisvaikeudet, psykososiaaliset ongelmat ja poissaolot) havaitaan ennen kuin ongelmat pääsevät kasaantumaan. - oppilaitoksessa varhaisen puuttumisen kulttuuri ja siihen tarvittavaa osaamista - Opiskelija saa opettajilta tai muulta henkilökunnalta tarpeitaan vastaavaa psyykkistä, sosiaalista ja oppimiseen liittyvää tukea hänelle soveltuvien tukimuotojen avulla. - Opiskelijaa, vanhempia ja muuta lähipiiriä kuullaan yksittäistä opiskelijaa koskevien opiskelijahuollollisten tukitoimien suunnittelussa. - Opetusryhmät ovat riittävän pienet 		
Opiskeluterveydenhuollon henkilöstö osallistuu suunnitelmallisesti oppilaitoksen hyvinvoinnin ja terveyden edistämiseen	<p>1 2 3 EOS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opiskeluterveydenhoitaja seuraa yksikön ilmapiiriä, vuorovaikutussuhteita, fyysisiä olosuhteita, opiskeljaruokailua ja liikuntaa sekä puuttuu tarvittaessa ongelmakohtiin. - Opiskeluterveydenhuollon henkilöstö osallistuu opiskelijahuollon suunnitelman laatimiseen ja opiskelijahuoltoryhmän 		

		<p>työskentelyyn.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Opiskeluterveydenhoitaja (ja –lääkäri) osallistuvat opiskelijoiden lähipiirille suunnattuihin tilaisuuksiin. 		
Opiskeluterveydenhuolto on helposti saatavilla	<p>1 2 3 EOS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opiskelija pääsee opiskeluterveydenhuollon ja suun terveydenhuollon palveluihin tarkoituksenmukaisessa ajassa - Opiskeluterveydenhoitajaa kohti on korkeintaan 600 opiskelijaa ja kokopäiväistä opiskeluterveydenhuollon lääkäriä kohti 2500 opiskelijaa. - Opiskelijalle ja hänen lähipiirilleen tiedotetaan säännöllisesti opiskeluterveydenhuollon palvelujen saatavuudesta. - Vanhemmilla on mahdollisuus ottaa yhteys opiskeluterveydenhoitajaan opiskelupäivän aikana. 		
Opiskelijapsykologi- ja kuraattori toiminta mahdollistaa opiskelijoille riittävän tuen ja ohjauksen kehitykseen liittyvien sosiaalisten ja psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi ja poistamiseksi	<p>1 2 3 EOS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Opiskelijoilla on mahdollisuus päästä koulukuraattorin vastaanotolle tarkoituksenmukaisessa ajassa - psykologipalveluita saatavilla kohtuullisessa aikataulussa - kuraattorit osallistuvat oppilaitoksen toiminnan sekä opetus- ja kasvatustyön suunnitteluun ja kehittämiseen. - Tarvittaessa on mahdollisuus konsultoida psykologia - kuraattorit toimivat yhteistyössä opiskelijan, hänen vanhempiansa tai muun 		

		<p>lähipiirin, yksikön henkilöstön sekä opetustoimen, sosiaali- ja terveydenhuollon viranomaisten ja muiden viranomaisten kanssa.</p> <ul style="list-style-type: none"> - kuraattoritoiminta edistää opetustoiminnan ja opiskelijan lähipiirin välisen yhteistyön kehittämistä. 		
<p>Asuntolatoiminta</p> <p>Opiskelijalla on mahdollisuus ohjattuun, turvalliseen, terveyttä edistävään ja viihtyisään asumiseen.</p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>EOS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Asuntolan tilat ja ympäristö ovat turvallisia ja viihtyisiä - Asuntolassa on iltaisin ohjaaja paikalla - Asuntolan asukkaille on tarjolla ohjattua vapaa-ajantoimintaa - Tiedonsiirto asuntola – koti – koulu akselilla toimii - Poissaolojen seuranta on mahdollista myös asuntolassa - Asuntolan säännöt ovat selkeät - Teoilla on selkeät seuraukset; ansiot ja rangaistukset. - Asuntolaohjaajalla on mahdollisuus tukihenkilöön kriisitapauksissa. 		
<p>Vapaa-ajan harrastetoiminta on monipuolista ja tukee koulutuksen järjestäjän perustehtävää edistämällä koulutuksen läpäisyä</p>	<p>1</p> <p>2</p> <p>3</p> <p>EOS</p>	<ul style="list-style-type: none"> - Vapaa-ajantoiminta on organisoitua, suunniteltua (toiminta ja talous) ja ohjattua - Koulun vapaa-ajantoimintaan soveltuvat tilat ovat opiskelijoiden käytössä ilta-aikaan - oppilaitoksissa tehdään yhteistyötä kunnan nuoriso- ja vapaa-aikatoimen ja järjestöjen kesken - vapaa-ajan harrastukset on huomioitu mahdollisuutena suorittaa vapaavalintaisia opintoja - toimintaan rohkaistaan kaikkia nuoria - tutortoiminnalla edistetään opiskelijoiden 		

		osallisuutta ja vertaistoimintaa		
Opiskelijaruokailussa huomioidaan terveysnäkökulma ja ravitsemuksellinen laatu	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - Opiskelijalounas on ravitsemussuosittelun mukainen ja maukas - Ruokailutilassa on esillä ruokalista ja malliateria tai lautasmalli - Tarjolla päivittäin tuoresalaatti ja öljypohjainen salaattinkastike, vähärasvainen ruokajuoma ja vesi sekä tuore leipä ja kevyt levite lämpimän ruoan lisäksi - Energialisäkkeenä tarjotaan perunaa tai täysjyvätuotteita - Linjastossa on esillä ruokalajeista tuoteseloste - Lounaalla on tarjolla kasvisvaihtoehto - Kahviossa on tarjolla terveellisiä kahvilatuotteita ja välipaloja - Vettä on saatavilla koulupäivän aikana 		
Opiskelijaruokailu on miellyttävä tilanne	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - Ruokailutila on viihtyisä - Ruokailutila on rauhallinen ja meluton - Ruokailutilanne on kiireetön - Ruokailuun on varattu riittävästi aikaa - Ruokailupaikkoja on riittävästi ja tarvittaessa ruokailuaikoja porrastetaan tilojen ja asiakasvirtojen mukaan - Ruoka on otettavissa lautasmallin mukaisesti - Opiskelijalla on mahdollisuus ostaa kahviosta välipalatuotteita tai nauttia omia välipaloja taukotilassa 		

Arviointiasteikko: 1 = asia toteutuu huonosti, 2 = asia toteutuu kohtalaisesti, 3 = asia toteutuu hyvin, EOS = emme osaa sanoa

F. Yhteistyö opiskelijan lähipiirin kanssa

Väittäjä	Arvio toteutumisesta	Osoittimia	Kehittämistarve	Aikataulu ja vastuhenkilö/taho
Oppilaitos on aloitteellinen opiskelijan lähipiirin kanssa rakennettavan toimivan yhteistyön käynnistämiseksi Yhteistyö on myönteistä		<ul style="list-style-type: none"> - opetushenkilöstö on opiskelijan lähipiirin saavutettavissa, myös henkilökohtaisesti (<i>esim. alkuhaastattelut, vanhempien vartit, kotiväenillat</i>) - yhteydenpito on säännöllistä sähköisen järjestelmän kautta (<i>WILMA tms.</i>) - yhteistyön mahdollisuus on huomioitu toimenkuvissa ja resursoinnissa - yhteistyö on suunnitelmallista ja systemaattista. - Yhteyttä pidetään myös positiivisissa ja arkisissa asioissa. - kohtaamiset ovat tasavertaista. 		
Opiskelijahuolto tukee opiskelijan kasvua ja kehitystä		<ul style="list-style-type: none"> - opiskelijan lähipiirin tuki on mahdollista kytkeä tukemaan opiskelijahuollollisia tavoitteita - opiskelijan lähipiirin asiantuntemus ja kokemus tunnustetaan tukitoimia suunniteltaessa 		

Arviointiasteikko: 1 = asia toteutuu huonosti, 2 = asia toteutuu kohtalaisesti, 3 = asia toteutuu hyvin, EOS = emme osaa sanoa

G. Yhteistyö ympäröivien yhteisöjen kanssa (sidosryhmien, kunnan...)

Väittäjä	Arvio toteutumisesta	Osoittimia	Kehittämistarve	Aikataulu ja vastuhenkilö/taho
Oppilaitos tekee suunnitelmallisesti	1	<ul style="list-style-type: none"> - Opetussuunnitelmaan on kirjattu 		

yhteistyötä ympäröivien yhteisöjen kanssa.	2 3 EOS	peruslähtökohtia toiminnasta ulkopuolisten yhteistyötahojen kanssa (esim. vierailijat, vierailut, työelämään tutustuminen, projektit). - Yhteistyö nivoutuu opetuksen tavoitteisiin.		
Oppilaitos tekee yhteistyötä erityisesti nivelvaiheissa	1 2 3 EOS	- Opiskelijahuoltoryhmät vaihtavat tarvittavat tiedot opiskelijoiden koulunkäyntiin ja hyvinvointiin liittyvissä asioissa. - Opetussuunnitelmien laatimisessa tehdään yhteistyötä paikallisen viranomaisverkoston kanssa.		

Arviointiasteikko: 1 = asia toteutuu huonosti, 2 = asia toteutuu kohtalaisesti, 3 = asia toteutuu hyvin, EOS = emme osaa sanoa

III OPETUKSEN SISÄLLÖT

- **Terveystiedon ja liikunnan opetus, ammattiaineiden liikunnallistaminen**

Väittäjä	Arvio toteutumisesta	Osoittimia	Kehittämistarve	Aikataulu ja vastuhenkilö/taho
Opiskelija saa tarvitsemansa tiedot ja taidot omasta hyvinvoinnistaan ja työkyvystään huolehtimiseksi.	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - Kaikki opetussuunnitelman hyvinvointiin ja työkykyyn liittyvät sisällöt toteutuvat eri opintoaloilla ja oppimisympäristöissä (mm. työssäoppiminen, asuntola) - Opiskelijat saavat ohjausta tiedon hankkimiseen ja sen kriittiseen arviointiin. - Opetuksen lähtökohtana on nuoren arki sekä työ- ja toimintakyvyn näkökulma - Opetuksessa käytetään osallisuutta (esim. ryhmäyttäminen) ja toiminnallisuutta tukevia menetelmiä esimerkiksi pohdinta- ja draamatehtäviä. - Itsestä huolehtiminen (esim. hygienia, uni, ravinto ja liikunta) otetaan tarpeen mukaan esille yksittäisen opiskelijan/ opiskelijoiden kanssa arkisissa tilanteissa myös oppituntien ulkopuolella. 		
Terveystieto oppiaineena kytkeytyy ammatillisiin opintoihin osana työkykyvalmennusta	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - Työkykypassin osana tarjotaan valinnaisia kurseja hajautetusti jokaisena lukuvuonna - Opettajat sekä opiskeluterveydenhuollon ja opiskelijahuollon edustajat tekevät yhteistyötä terveystiedon opetuksen suunnittelussa ja 		

		toteutuksessa. (teemapäivät, tapahtumat)		
Opiskelijoita kannustetaan aktiiviseen ja liikunnalliseen elämäntapaan.	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - Oppilaitoksessa tarjotaan mahdollisuus vapaasti valittaviin liikuntakursseihin, erilaisiin harrastusmahdollisuuksiin ja vapaa-ajan toimintaan - Oppilaitoksessa otetaan käyttöön työkykypassi - Monipuolista liikuntaa on integroituna esim. liikuntapäiviin ja -tapahtumiin. - Erityisesti vähän liikkuvia ja erityisryhmien opiskelijoita pyritään innostamaan ja mahdollistamaan heidän aktivoitumisensa. - Opiskelijoiden, huoltajien ja muun opiskelijan lähipiirin kanssa keskustellaan television katselun, internetin käytön ja tietokonepelaamisen hallinnasta. - Opiskeluyhteisön aikuiset toimivat myönteisenä roolimallina opiskelijoille 		
Liikunnanopetuksen sisältö on monipuolista ja yksilöllisyyden huomioivaa.	1 2 3 EOS	<ul style="list-style-type: none"> - Liikunnanopetus sisältää liikuntamuotoja ja -lajeja monipuolisesti. - Opetuksen toteuttamisessa huomioidaan luonnon ja lähiympäristön tarjoamat mahdollisuudet ja olosuhteet. - Opiskelijoilla on mahdollisuus vaikuttaa liikuntakurssien suunnitteluun - Liikunnanopetuksessa huomioidaan opiskelijan yksilölliset kehittymismahdollisuudet, erityistarpeet ja terveydentila. 		

Opiskelijoita ohjataan huolehtimaan ympäristöstä ja kestävästä kehityksestä	1	- kaikki jätteet lajitellaan ohjatusti		
	2	- opiskelijat osallistuvat opiskeluympäristönsä siisteyden ylläpitämiseen		
	3	- ongelmajätteiden käsittely opettajan valvonnassa		
	EOS	- opettaja tarkastaa työvaiheet, jotta raaka-aineiden turhalta tuhlaamiselta vältytään - luonnon merkitys osana hyvinvointia, ihminen osana luontoa		

Arviointiasteikko: 1 = asia toteutuu huonosti, 2 = asia toteutuu kohtalaisesti, 3 = asia toteutuu hyvin, EOS = emme osaa sanoa

• **Työssäoppiminen**

Väittäjä	Arvio toteutumisesta	Osoittimia	Kehittämistarve	Aikataulu ja vastuhenkilö/taho
Hyvinvointityön arvot ja periaatteet ohjaavat myös työssäoppimista		<ul style="list-style-type: none"> - työkykypassi on käytössä myös työelämäjaksoilla ja työssäoppimisen arvioinnissa - osaamista ja tietoa myös työssäoppimisen ohjaajille - työpaikkaohjaajan koulutuksessa huomioitu hyvinvointinäkökulma 		

Arviointiasteikko: 1 = asia toteutuu huonosti, 2 = asia toteutuu kohtalaisesti, 3 = asia toteutuu hyvin, EOS = emme osaa sanoa